Ədalət 2019.- 3 dekabr.- S.5.

Təbiətə qayğı nümunəsi

Müasir dövrdə dünyada sürətli demoqrafik və sosial-iqtisadi inkişaf, elmi-texniki tərəqqinin insan fəaliyyətinin müxtəlif sahələrinə tətbiqi nəticəsində antropogen amillərin təbiətə mənfi təsirləri də artıb. Nəticədə təbiət çirklənib, erroziya və səhralaşma prosesləri sürətlənib, ekosistemlərin bioloji qida zəncirlərində pozulmalar, biosenozlarda xaotiklik və deqradasiyaya meyllər yaranıb. İqlim dəyişmələri antropogen amillərin yaratdığı mənfi təsirlərlə üst-üstə düşərək münbit əkin sahələrinin azalmasına səbəb olub, ekosferdə tarazlığın pozulması prosesini sürətləndirib, bioloji müxtəlifliyin təhlükə altına düşməsi və ayrı-ayrı növlərin sıradan çıxması ehtimalının çoxalması ilə nəticələnən qlobal ekoloji problemləri kəskinləşdirib. Ekoloji vəziyyətin gərginləşməsinin qarşısını almaq, tarazlığı qoruyub saxlamaq və təbii bioresurslardan səmərəli istifadə etməyin optimal yollarını tapmaq bu gün və gələcək üçün bəşəriyyətin aktual problemlərindən birinə çevrilib.

Ekosferdə yaranan qlobal problemlərin qarşısını almaq, daha da dərinləşməsinə imkan yaratmamaq üçün görüləcək mühüm tədbirlərdən biri də təbiətdə biomüxtəlifliyin qorunması, mövcud mədəni yaşıllıqların saxlanılması, artırılması və növ tərkibinin zənginləşdirilməsidir. Təbii flora ilə yanaşı, mədəni yaşıllıqların da bioekoloji problemlərin qarşısının alınmasında, ekoloji tarazlığın qorunub saxlanılmasında böyük rolu var. Yaşıllıqlar ətrafı gözəlləşdirməklə yanaşı, çox insan yaşayan və nəqliyyatın intensiv hərəkət etdiyi iri şəhərlərdə səs-küyün azalmasına müsbət təsir edir. Yaşıllıqlar havanı zəhərli qazlardan, toz, his qarışıqlarından təmizləyir. Toz və his bitkilərin yarpaqları üzərinə çökür, yağıntılar zamanı yuyulub torpağa tökülür. Ağac və kollardan ibarət olan yolkənarı yaşıllıqlar yolun torpaqla örtülməsinin qarşısını alır, küləklərin hərəkət sürətini azaldır və sıx yerləşdikdə sakitlik yaradır. Müasirləşən və sürətlə hərtərəfli inkişaf edən respublikamızda ekoloji problemlərin qarşısının alınması, sənayenin müxtəlif sahələrinin bioresurslara olan tələbatının ödənilməsi, təbii sərvətlərin gələcək nəsillərə qorunub saxlanılması bitki ehtiyatlarının öyrənilməsini, biomüxtəlifliyinin qorunmasını, yaşıllıqların artırılması və yeni növlərlə zənginləşdirilməsini zəruri edir.

"Əbədiyyətin yaşıl rəngi"

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın dahi şair İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə ölkəmizdə bir gündə 650 min ağacın əkilməsi təşəbbüsü qüdrətli söz ustadının yaradıcılığının özəlliyinə bir daha diqqəti çəkmək cəhətdən müstəsna əhəmiyyət kəsb etməklə yanaşı, həm ətraf mühitin yaşıl zolağının genişləndirilməsi, həm də ekoloji tarazlığın bərpası baxımından əvəzolunmazdır. Ağac əkmək kimi faydalı işə həvəslə yanaşan şagirdlər "Yaşıl dalğa" ekoloji hərəkatı çərçivəsində Azərbaycanın endemik bitkilərinin qorunması və sayının artırılması üçün keçirilən aksiyalarda fəal iştirak edirlər. Təhsil ictimaiyyətinin nümayəndələri xüsusi vurğulayırlar ki, Mehriban xanım Əliyevanın irəli sürdüyü humanist təşəbbüs gənc nəslin ekoloji tərbiyəsində xüsusi önəm kəsb edərək, onları Vətənimizin gözəlləşməsi və abadlaşdırılması naminə fəallıq göstərməyə yönəldir.

Təşəbbüs bioloqlar tərəfindən çox yüksək qiymətləndirilir. Onların bu təşəbbüsə münasibətlərini ifadə edən müsahibələrində qeyd olunur ki, biomüxtəlifliyin qorunması, yaşıllıqların artırılması istiqamətində atılan ciddi addımlar Azərbaycanın qoşulduğu beynəlxalq konvensiyalara sadiqliyinin nümunəsidir. Çünki əkiləcək 650 min ağac bütövlükdə regionun ekoloji mühitinə müsbət təsir edəcək. Ümumiyyətlə, dünyanın hər hansı yerində baş vermiş ekoloji fəlakət və ya bu istiqamətdə müsbət işlər qlobal mahiyyət daşıyır. Bu təşəbbüsün fəlsəfi mahiyyətində dünya mədəni irsinin zənginləşməsində rol oynamış dahi bir insanın xatirəsinin bəşəriyyətin sağlam gələcəyi üçün zəruri olan yaşıl abidələrlə əbədiləşdirilməsidir.

Hər bir vətəndaş bu təşəbbüsə dəstək olsa...

Ətraf mühitin mühafizəsi elə bir sahədir ki, burada ictimaiyyətin geniş təbəqəsinin iştirakı faydalı hesab olunur. Azərbaycanın hakim siyasi partiyası da Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə birgə layihələri davamlıdır. Məlum olduğu kimi, 2019-cu il 5 iyul tarixində ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji layihələrin həyata keçirilməsi istiqamətində birgə əməkdaşlıq məqsədi ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında birgə Fəaliyyət proqramı imzalanmışdır. Proqram ölkədə ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması və ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdə ictimaiyyətin geniş iştirakı, əhalinin maarifləndirilməsi və məlumatlılığın artırılması, insanlarda təbiətə qarşı humanizm ideyalarının aşılanması məqsədini daşıyır. Birgə Fəaliyyət proqramında yaşıllaşdırma tədbirlərinin keçirilməsi, gənclər üçün "Yay məktəbi"nin təşkili, atmosfer havasının mühafizəsi, tullantıların idarə olunması, müxtəlif mövzularda müsabiqələrin keçirilməsi, yeniyetmə və gənclər arasında maarifləndirmə tədbirlərinin aparılması, ekoloji təbliğat yönümlü tədbirlərin təşkili, mühafizə olunan təbiət ərazilərinin tanıdılması, gənclər arasında intellektual yarışların keçirilməsi və s. məsələlər öz əksini tapıb. Ümumiyyətlə, ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında mövcud əməkdaşlıq müxtəlif layihələr çərçivəsində uğurla davam etdirilir. Belə ki, 2018-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının təşəbbüsü ilə 700 min ağacın əkilməsi ilə bağlı geniş bir layihə həyata keçirildi. Bu kimi layihələr ümumilikdə cəmiyyətə bir çağırış kimi dəyərləndirilməlidir. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı, bu gün nəinki ölkənin, regionun aparıcı siyasi təşkilatına çevrilən Yeni Azərbaycan Partiyasının 740 mindən artıq üzvlərinin hər biri paytaxt və bölgələrdə reallaşdırılan bu təşəbbüslərə öz töhfəsini verməli, ətraf mühitin mühafizəsinə, ekoloji tarazlığın qorunmasına dəstək olmalıdılar. Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında birgə Fəaliyyət proqramının imzalanmasından ötən müddət ərzində artıq sənəddə nəzərdə tutulmuş bir neçə əhəmiyyətli layihə birlikdə həyata keçirilmişdir. Təqdirəlaiq haldır ki, mətbuat nümayəndələri bu layihələri işıqlandırmaqla yanaşı, özləri də prosesin fəal işştirakçıları olublar. Fəaliyyət proqramına uyğun olaraq iyulun 29-dan avqustun 2-dək "Gənc nəslin ətraf mühitin mühafizəsində rolu" mövzusunda "Yay məktəbi" təşkil

olundu. Tədbir ətraf mühit və təbii sərvətlərin milli dəyər kimi gələcək nəsillər üçün qorunub saxlanılması ideyalarının gənclər arasında təbliği, ekoloji maarifləndirmənin, ekoloji təhsilin və təbiətə humanist münasibətin təşviqi, həmçinin yüksək ixtisaslı kadr heyətinin formalaşdırılması məqsədini daşıyırdı. "Yay məktəbi" çərçivəsində gənclər qarşısında Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin peşəkar mütəxəssisləri tərəfindən ətraf mühitin mühafizəsində gənclərin rolu, ölkəmizin təbii sərvətləri, ətraf mühitin mühafizəsi istiqamətində görülmüş işlər, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri, yaşıllıqların mühafizəsi, iqlim dəyişmələri, dayanıqlı inkişaf məqsədləri, su ehtiyatlarının və tullantıların idarə olunması, yaşıl iqtisadiyyat, ətraf mühitin monitorinqi və s. mövzularda məruzələr edildi, zəngin məlumat əldə etmələrinə şərait yaradıldı. Eyni zamanda, "Yay məktəbi"nin iştirakçıları Dövlət Geologiya Muzeyinə və Abşeron Milli Parkına ekskursiya etmiş, hidrometeoroloji proqnozların hazırlandığı və ətraf mühit komponentlərinin analizlərinin aparıldığı laboratoriyanın fəaliyyəti ilə tanış olmuşlar. Bundan əlavə, 12 avqust "Xəzər günü" ilə əlaqədar Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi və Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə Buzovna çimərliyi ərazisində dəniz sahilinin plastik və digər tullantılardan təmizlənməsi məqsədilə "Xəzərin mühafizəsində birik, birlikdəyik" devizi altında iməcilik keçirildi. Nazirliyin əməkdaşlarının, YAP nümayəndələrinin, Milli Məclisin deputatlarının, ziyalıların, tanınmış mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin, könüllülərin iştirakı ilə keçirilən aksiyada 10 hektar ərazi tullantılardan təmizləndi, tullantılar çeşidlənərək aidiyyəti üzrə daşındı. Tədbirin keçirilməsində məqsəd Xəzər dənizinin və sahil zonasının ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasında ictimaiyyətin rolunu artırmaq və bu sahədə ictimaiyyətlə əməkdaşlığı gücləndirməkdir və bu çərçivədə Xəzər dənizinin Azərbaycana aid şimaldan cənuba qədər sahil zolağı boyunca bu cür təmizlik aksiyaları keçirilib.

Sözügedən Fəaliyyət proqramı çoxşaxəlidir. Sənəddə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin bütün respublika üzrə, ictimaiyyətin bütün nümayəndələrinin iştirakı ilə həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Proqramda əkin mövsümləri dövründə yaşıllıq aksiyalarının keçirilməsi, milli parkların və ölkəmizin digər füsunkar təbiət ərazilərimizin tanıdılması, atmosfer havasının mühafizəsinin təbliği məqsədilə veloyürüşün, plastik mənşəli məhsullardan istifadənin azaldılması istiqamətində təbliğat xarakterli tədbirlərin, orta və ali təhsil müəssisələrində şagird və tələbələrlə görüşlərin, yeniyetmə və gənclər arasında yazı müsabiqələrinin və intellektual yarışların təşkili və s. tədbirlər nəzərdə tutulur.

Ümumiyyətlə, proqram çərçivəsində ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində qarşıya qoyulmuş vəzifələrin yerinə yetirilməsində Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü olan hər bir nazirlik əməkdaşının məsuliyyəti daha böyükdür. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyində ümumilikdə 5 mindən çox üzvü birləşdirən Yeni Azərbaycan Partiyasının ilk ərazi təşkilatı fəaliyyət göstərir, sıralarını kəmiyyət və keyfiyyət baxımından günbəgün genişləndirir. Nazirliyin hər bir əməkdaşı və partiya üzvü Ümummilli lider Heydər Əliyevin layiqli davamçısı möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək, həyata keçirilən siyasətə dəstəklərini üzərlərinə düşən vəzifələri lazımi səviyyədə yerinə yetirmələri, Azərbaycanın davamlı inkişafına töhfə vermək üçün göstərdikləri səyləri daha da artırmaları ilə nümayiş etdirirlər.

Ekoloji sahədə ictimai qınaq mexanizmi formalaşır

Ölkədə ətraf mühitin mühafizəsi tədbirlərinin səmərəliliyinin artırılması üçün gənclər arasında əlaqələndirilmiş kütləvi maarifləndirmə sisteminin yaradılmasına, onlara təbiətdən səmərəli istifadə olunması vərdişlərinin aşılanmasına böyük ehtiyac var. Azərbaycanda gənc nəslin ekoloji layihələrin həyata keçirilməsində fəal iştirakı üçün bütün imkanlar mövcuddur. Gənclər arasında maarifləndirmə tədbirlərinin aparılması, ekoloji təbliğat yönümlü tədbirlərin keçirilməsi, yaşıllaşdırma aksiyaları, mühafizə olunan təbiət ərazilərinin tanıdılması, gənclər üçün "Yay məktəbi"nin təşkili, gənclər arasında intellektual yarışmaların keçirilməsi istiqamətində bundan sonra birgə addımlar atılacaq.

Ətraf mühitə və təbii sərvətlərə daim həssaslıqla yanaşılması, bu istiqamətdə dünyanın çağırışlarına uyğunlaşmaq, cəmiyyət və təbiət münasibətlərinin sağlam fikir əsasında formalaşması məqsədilə əsas məsələlərdən biri də əhalinin diqqətini ətraf mühitin mühafizəsi məsələlərinə yönəltməkdir ki, bu istiqamətdə maarifləndirici tədbirlərin miqyası daha da genişləndiriləcək. Sevindirici haldır ki, ekoloji durumun yaxşılaşdırılması ilə bağlı məsələlərdə ictimai qınaq mexanizmi formalaşır, vətəndaş mövqeyi nümayiş etdirilir və insanların təbiətlə münasibətlərində müsbət dəyişiklər öz bəhrəsini verir.

Sübhan Mahmudlu

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçündür